

Werkgroep Duurzaamheid Heilig Landstichting

Jaarplan 2025

De hoofdthema's van de werkgroep Duurzaamheid zijn: Voedsel, Groen en Circulaire economie. Zoals elk jaar volgen we ook in 2025 de lijn van deze drie aspecten van duurzaamheid. Het afgelopen jaar echter heeft het thema energie/verduurzaming van woningen zoveel aandacht gekregen, dat we er een aparte paragraaf van hebben gemaakt. We willen aan alle thema's zoveel mogelijk een praktische invulling geven en er de dorpsgenoten zoveel mogelijk bij betrekken. Van belang is om voortdurend de samenwerking met de gemeente te zoeken, maar ook met andere initiatieven binnen de gemeente Berg en Dal, zoals het Duurzaamheidscafé en de energie-corporatie Energierijck.

1. **Voedsel:** We hebben op verzoek van de gemeente voor collega's van duurzame groeperingen in de gemeente een presentatie gegeven over onze activiteiten in de afgelopen jaren (onder andere de vegetarische week met de 5 kookboekjes). In 2024 is 4 keer in de Oorschelp 'De vegetarische recepten estafette' verschenen, maar deze eindigt. In 2025 komt er in de Oorschelp een rubriek: 'de Groentekok'. In 2025 willen we ook aandacht vragen voor onderwerpen als composteren/(bokashi?), lokale producten, eigen groenten verbouwen, en/of rommel hoekjes in de tuin/ (blad laten liggen).
2. **Biodiversiteit:** In het kader van het project Bioblitz zijn er in 2023 en 2024 in totaal 8 excursies geweest. Het doel om 1500 soorten waar te nemen in en rond ons dorp is recent bereikt. Mooi dat we er zijn, maar ook jammer dat het voorbij is! in de laatste Oorschelp werd hierover een artikel gepubliceerd. In 2025 willen we meer aansluiten bij landelijke teldagen (bijvoorbeeld tuinvogels, vlinders). daarvoor doen we steeds weer een oproep om mee te doen aan landelijke tellingen, zoals van vogels, vlinders, spinnen, bodemdieren etc. en uiteraard voeren we die allemaal in op waarneming.nl.

Rond het thema Biodiversiteit willen we in 2025 verder een avond organiseren over de resultaten van onze eigen bioblitz in relatie tot de 5000 soorten die vorig jaar waargenomen zijn met de grote bioblitz in de ons omringende bossen en de stuwwal. Ook nodigen we Rewilding Europe uit om te vertellen waar zij mee bezig zijn.

Op 23 mei organiseert Helen vd Ven een Dorpswandeling beplanting openbare groen (dit is nadat de kabels en leidingen zijn vervangen opnieuw (biodiverser) ingericht.

in de loop van het jaar gaan we ook in gesprek met het dorp: wat kan iedereen zelf doen om biodiversiteit te bevorderen? Aanleidingen voor dit gesprek zijn de film over natuur en landschap in onze gemeente die op dit moment wordt gemaakt met Leader subsidie, een poster van 50 soorten die in de Rozet zal worden gepubliceerd en een open tuinen dag (14 juni).

3. **Circulaire Economie:** De kledingswap is na de start in 2023 ook in 2024 2 keer georganiseerd met veel succes. Elke Swap is een gezellig, laagdrempelige bijeenkomst die ca. 30 bezoekers trekt, en heeft als doel om kleding een tweede leven te geven. Daarnaast werd een upcycling workshop georganiseerd door Marion Rath met een klein aantal deelnemers.

- a. In 2025 willen we weer 2 kledingswaps organiseren en gaan we verder met het upcyclen van kleding. Op 12 april: combineren we de SWap met iets extra's (kleding naaien, verwennen/huidverzorging, nagels of iets dergelijks. Hiervoor zoeken we de samenwerking met het ROC.
 - b. In 2024 zijn we met een aantal Wijkhelden (5) uit ons dorp zijn bij elkaar geweest. we hebben elkaar beter leren kennen en ervaringen uitgewisseld. Ook zijn we met de wijkhelden en nog een aantal dorpsgenoten (totaal 18) op excursie naar de ARN geweest. In 2025 gaan we door met de wijkhelden en gaan we op verkenning naar nieuwe initiatieven, zoals recyclen van plastic. In 2025 heeft de Gemeente Berg en Dal het voornemen om de Wijkheldendag 2025 te organiseren.
 - c. in 2024 stond de Burendag (september) geheel in het teken van ruilen en delen. naast delen van gereedschap en ruilen van boeken, puzzels en spelletjes, werd de optie van deelauto's voorzichtig verkend. In 2025 willen we de deelauto weer op de agenda plaatsen middels een artikel in de Oorschelp.
4. **Energie:** In 2024 zijn we aan de slag gegaan met de uitkomsten van de energie-enquête van 2023. Allereerst kwamen op 10 april zo'n 45 mensen in de Bosduivel bij elkaar om mee te denken over het burgerinitiatief op gebied van energie. Na presentaties over isoleren, collectieve inkoop en lokale energietransitie, werd druk gediscussieerd over verdere ontwikkelingen. Ook meldden zich enkele dorpsgenoten aan om een en ander verder uit te werken. Ook de gemeente ondersteunde het initiatief in HLS van harte en is sindsdien nauw betrokken bij de ontwikkelingen. Sinds de bijeenkomst in april zijn drie deelprojecten ontwikkeld die in 2025 verder zullen worden uitgewerkt.
- a. Op de burendag in september ging het eerste project van start: Woonwijzer HLS. elke woensdagmiddag is Woonwijzer HLS geopend in de Bosduivel. Dorpsgenoten kunnen er terecht voor adviezen t.a.v. individuele maatregelen die zij willen nemen ter verduurzaming van hun woning. De gemeente verlootte 10 professionele energiescans die in de loop van november, januari en februari 2025 zijn of worden uitgevoerd. Woonwijzer wordt regelmatig bezocht en er worden levendige discussies gevoerd over verduurzaming van woningen.
 - b. In samenwerking met de werkgroep Cultuur en Natuur wordt op 22 maart 2025 een wandeling voorbereid langs duurzame huizen in de Heilig Landstichting. Huiseigenaren die al met verduurzaming bezig zijn geweest, delen hun bevindingen en ervaringen met belangstellende dorpsgenoten. Op 19 februari werd met gemeente B&D en Woningbouwcorporatie Oosterpoort een informatieavond georganiseerd voor de huurwoningen. Van de 32 woningen 15 aanwezig. Ook 2 nog achteraf pakket opgehaald.
 - c. Het tweede project is eind 2024 van start gegaan en zal in 2025 worden afgerond. Het betreft een verkenning van de (financiële, technische en maatschappelijke) haalbaarheid van een lage temperatuur warmtenet. Het onderzoek wordt uitgevoerd door CE Delft. Zij zullen eind februari hun bevindingen presenteren die vervolgens in de Oorschelp worden gepresenteerd.
 - d. Het derde project betreft een verkenning van de belastbaarheid en capaciteit van de elektrische infrastructuur, vooral als er in de toekomst steeds meer gasaansluitingen zullen worden vervangen door elektrische. In dit kader denkt de werkgroep ook na over de mogelijkheden om (zelf opgewekte) energie op te slaan en te delen met dorpsgenoten, en -teneinde dit te realiseren- de oprichting van een 'eigen' energiebedrijf HLS.
5. **Vergroening.** Tijdens de gesprekken over verduurzaming met bewoners van de huurhuizen is de inrichting van het Simonplein naar voren gekomen. Het plein is versteend en maakt een wat

mistroostige indruk. De vraag is of het niet wat groener kan, met minder tegels en mooier groen? Hier wordt al langer over gesproken. De vuilniswagen moet kunnen keren. Er ligt al een plan van een bewoonster. De Werkgroep gaat met dit plan aan de slag, o.a. via de gemeente. Daarnaast heeft Erik Zweers van de gemeente al voorgesteld om via de Woonwijzer groen en natuur in en om de bebouwde omgeving te verbreden. De gemeente benadrukt het belang van een integrale aanpak van de verduurzaming van woningen en dus ook de vergroening. Soms kunnen hierbij belangen botsen, bijvoorbeeld isolatie van muren en vleermuizen in de spouwmuren.

6. **Communicatie.** Net zoals in 2024 zullen wij ook in 2025 regelmatig met dorpsbewoners communiceren over de voortgang van de activiteiten op gebied van duurzaamheid. Veel informatie is voortdurend beschikbaar en geactualiseerd via de website van de dorpsvereniging en via de Oorschelp. Daarnaast zullen regelmatig bijeenkomsten in de Bosduivel worden belegd om met dorpsgenoten van gedachten te wisselen over de ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid